

Preek zondag 19 april 2020
Vanuit de Martinikerk te Franeker
ds. Margarithe Veen

Lieve mensen,

Daar zaten de 25 middelbare school jongeren op een schip bij de Cariben. Zes weken lang zouden zij zeilen langs de verschillende Caribische eilanden om vervolgens via Cuba weer terug te vliegen naar Nederland. Totdat ... toen het coronavirus alles veranderde. Terugvliegen via Cuba zat er niet meer in en aanleggen op de eilanden ook niet. Er bleek nog één scenario mogelijk: zeilend terug naar Nederland. Een droomreis van zes weken leek te veranderen in een nachtmerrie. Nog een paar dagen en dan komen zij aan in Harlingen. Na weken op het schip te hebben gezeten. Het schip de Wylde Swan bleek niet alleen een nachtmerrie, maar ook een geborgen plaats over de stille en stormachtige wateren terwijl de tieners ineens op een heel andere manier met elkaar moesten omgaan; als echte compagnons die het aanwezige voedsel met elkaar moesten delen - ook het geestelijk voedsel door te luisteren naar elkaars verhalen van vreugde en verwondering over en vast ook hun vragen en zorg.

Zij zijn niet de enigen - varende door het levenswater met de nodige levensstormen. Dobberen zo niet veel meer mannen en vrouwen op de onstuimige zeeën van hun leven; mannen en vrouwen op de vlucht; kinderen zonder weet van een leven zonder geweld en angst in de vluchtelingenkampen op Lesbos – waarvoor ook de protestantse kerk blijft oproepen om ook in onze angst en verwarring medebroeders en zuster in hun angst niet te vergeten. Al stijgt het water velen van ons ook tot de lippen, wanneer het coronavirus onze dierbaren raakt, en wij mensen elkaar niet meer kunnen aanraken en het verlangen groeit om aangeraakt te worden door troost, geborgenheid en liefdevolle nabijheid.

Zitten we zo niet allemaal in datzelfde schuitje? Waar we ook geboren zijn, waar we ook ons leven hebben opgebouwd – blijven we zoeken naar vaarwegen die ons havens van hoop aanbieden, vindplaatsen van vertrouwen, tekenen van troost, gewenkt door het levende Licht waarin een wereld van het mogelijk goede ons steeds weer tegemoet schijnt. Die hoop, dat vertrouwen, die troost en dat geloofslicht - is dat ook niet dat in de beide lezingen over ons wil schijnen vanochtend?

Met dat bijzondere verhaal van Noach; wanneer hij al 40 dagen in quarantaine zit op zijn schip, in zijn *teba*, in de ark om goddelijke gerechtigheid voor de mensheid en Gods schepping. Zou het al zo ver zijn deze ark de haven van nieuw leven kan aandoen? Want daar gaat het om in dit verhaal. Om daarachter te komen, voet aan wal te zetten bij de haven van nieuw leven en hoop, kijkt hij niet op een radar, maar laat hij twee soorten vogels uitvliegen. Eerst een raaf. Dan een duif. Eerst een raaf. En we lezen dat deze net zo lang heen en weer bleef vliegen totdat de aarde [...] droog was. Wat een feest, zouden we kunnen denken; Noach kan weer voet aan wal zetten nu de onzekere weken en verwarrende tijd voorbij is?!

Nee, de tijd is er nog niet dat Noach de ark uit gaat. En hij laat de tweede vogel uitvliegen; een duif. Een duif, als teken van Gods liefdevolle levensadem voor al wat leeft!? Lezen wij in dit verhaal dat het nog niet voldoende is dat er weer vaste grond in zicht is, maar dat het vooral ook van belang is dat er weer ruimte komt om die levensadem van God opnieuw te ontvangen; een levensadem, een geest die het mogelijk goede met het geheel van zijn schepping en schepselen voor heeft?!

Want dit verhaal gaat eraan vooraf: dat de scheppende God van het Leven zijn levensadem verbond aan zijn schepping en ieder mens, mannelijk en vrouwelijk, en zag dat het goed was. In het vervolg van Genesis wil verteld zijn wat er gebeurt met het geheel van die schepping, de bloemen, planten, dieren en al wat er leeft, wanneer het meegetrokken wordt in die situatie waarin de levensadem van God om het leven voor een ieder en het geheel van de schepping geen ruimte meer krijgt – en Gods geest van leven en vrede, van liefde en recht geen recht meer wordt gedaan.

Nee, dan raakt de mens niet uit het hart van de Schepper. Soms kunnen mensen op die manier spreken - ook in deze verwarrende tijd waarin het coronavirus om ons heen grijpt – maar Noach en de Emmaüsgangers herinneren ons vandaag opnieuw aan die liefde van God die geen einde kent; die onvoorwaardelijk is en met ons mensen meegaat. Het verhaal van Noach laat ons opnieuw beseffen wat Dag Hammarskjöld ooit in zijn dagboek schreef: “God sterft niet uit als wij ophouden in God te geloven, maar wij houden op te leven als we niet meer verlicht worden door die dagelijkse, wonderlijke ervaring van de levensbron, die alle begrip te boven gaat.”

De naam van Noach zegt het al: aan de ene kant is hij de trooster. Daarom laat de trooster een duif, Gods levensadem, uitvliegen. Tot drie keer toe, dat goddelijke getal dat zo vaak in de bijbel klinkt; een getal van een nieuw begin met God. Na steeds 7 dagen ertussen, dat getal van die schepping Gods. Wanneer de duif voor de eerste keer uitvliegt, lijkt de ruimte voor Gods liefdevolle levenskracht nog niet daar. Bij de tweede keer is het nieuwe leven ervoor aanwezig; het teken van een jong olijftakje verwijst ernaar. Na de 3e keer kan het nieuwe begin verder gaan – en stapt Noach de ark uit – de wereld met Gods levensadem tegemoet om vanuit die levensadem het leven aan het licht te brengen.

Wanneer we naam van Noach omdraaien herkennen wij daarin dat liefdevolle woord: genade – channa – Ook herkenbaar in dat Nederlandse woord gein! Uit alles klinkt de troostvolle genade: Gods liefde sterft niet uit - en nooit zal die genade nog de schepping en zijn mensen verlaten; in welk schuitje je ook zit – hoe het levenswater je ook tot aan je lippen kan staan. Gods liefde sterft niet uit.

Soms is dat goed om te herhalen. En ook om te ontdekken hoe die Liefde onder ons woning blijft zoeken. Natuurlijk klinken ook onze vragen en onze gebeden wanneer wij naar onze naaste omzien die gewenkt door de geestkracht op een moeizame weg hun leven leiden; wanneer barmhartigheid soms zo ver weg lijkt. Wie is het dan die met ontferming is bewogen om de ander? Wanneer de kans op leven zo onmenselijk wordt ontnomen en mensen monddood gemaakt worden hun lied van zegen te kunnen blijven zingen. Wie is het dan die hun stem overneemt? Wanneer mensen de gebrokenheid van het leven ervaren. Wie is het dan die bij hem of haar knielt? Wanneer de armoede te heftig is, het land uitgeput, de rivieren uitgedroogd. Wie is het dan die het brood, het voedsel om leven, met hen deelt als compagnons voor onderweg gewenkt door de God van het Leven om zegen recht en vrede?

Want dát er ontferming is, dat er medemenselijkheid door de wereld blijft gaan, dat er recht wil blijven, klinkt nog luider ná Pasen! Het feest dat in Christus niet de dood het laatste woord heeft, maar het leven; niet het donker maar het licht; niet het geweld, maar de liefde.

Dat maakt het verhaal van de Emmaüsgangers ook zo inspirerend. In dit verhaal herkennen we de verschillende dimensies die in het geloof, of in een mensenleven, elkaar steeds weer afwisselen. Namelijk de dimensie waarin de zegeningen van Gods liefdevolle schepping centraal staan, de dimensie waarin de wonden van onrecht zichtbaar zijn en gebrokenheid van leven ervaren wordt. En

ook door die wonden en gebrokenheid heen, de weg naar verandering, hoop en liefde in dat wenkende licht van Gods liefde om heling, om vrede, doordat er iemand of een teken is die daarin nabij is.

Zo zien wij de twee vrienden van Jezus immers gaan. Eerst in hun diepste gebrokenheid, ontluisterd door datgene dat op Goede Vrijdag heeft plaatsgevonden. Ze zijn op deze derde dag op hun terugweg naar Emmaus. En zonder dat zij het door hebben, is er iemand die bij hen is op deze verwarrende weg. En deze derde a(A)nder herinnert hen aan Gods aanwezigheid en liefde door de Schrift heen, door de Bijbelse verhalen heen. Ook al hebben ze geen idee wie hen dit aanreikt. Ze lijken die zegeningen te willen vasthouden, alsof in hun roep en gebed ook klinkt: "Laat het niet weer nacht worden, nu de dag ten einde is en het avond zal worden."

Deze a(A)nder hoort hun gebed. Knielt bij hen neer, om te horen wat zij nodig hebben en het levensbrood ervoor geeft, zodat zij weer kunnen opstaan in dat wenkende licht van Gods liefde om vrede. Dit door het delen van de zegeningen, van het brood des levens. Om hoop, om liefde - als ware compagnons – als naasten, die met elkaar het leven weten te delen om voor elkaar te zijn tot zegen en vrede.

Zo gaan de twee vrienden niet zozeer terug naar Jeruzalem, maar gaan zij verder op hun levensweg met de Opgestane. Niet alleen om de andere vrienden te vertellen wat hen is overkomen. Ook om nu zelf het levende brood van geloof, hoop en liefde te delen met de ander op hun weg. En zij beginnen dan, net als Jezus, bij de meest kwetsbaren.

Dat het zo ook mag zijn voor u, voor jou.

AMEN